

Valstybinio audito ataskaita

REZERVINIO (STABILIZAVIMO) FONDO
2015 METŲ ATASKAITŲ RINKINIO
TEISINGUMAS IR LĖŠŲ VALDYMO,
NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JOMIS
TEISĖTUMAS

2016 m. spalio 3 d. d. Nr. P-60-5-7-1

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

<u>IŽANGA</u>	<u>3</u>
<u>AUDITO APIMTIS IR METODAI</u>	<u>4</u>
<u>AUDITO REZULTATAI</u>	<u>5</u>
1. <u>Finansinių ataskaitų rinkinys teisingas, tačiau ar atskiras jis reikalingas?</u>	<u>5</u>
2. <u>Fondo biudžeto vykdymo ataskaitos teisingos, lėšos valdytos, naudotos ir disponuota jomis teisėtai</u>	<u>6</u>

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2015 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomas nuomones; įvertinti fondo lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jomis teisėtumą.

Audituojamas laikotarpis – 2015 metai.

Audituojamas subjektas – Rezervinis (stabilizavimo) fondas. Remiantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu¹, Rezervinis (stabilizavimo) fondas yra viešojo sektoriaus subjektas. Šio fondo lėšomis disponuoja Lietuvos Respublikos Vyriausybė pagal Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintą metinę fondo lėšų sąmatą². Fondo lėšos kaupiamos atskiroje sąskaitoje Lietuvos banke. Fondo apskaitą tvarko Finansų ministerija atskirai nuo savo, kaip asignavimų valdytojos, apskaitos³. Fondo finansinės atskaitos sudaromos vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais⁴, o fondo lėšų sąmatos vykdymo ataskaita sudaroma pagal Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklės⁵. Rezervinio (stabilizavimo) fondo metinių ataskaitų rinkinys ne vėliau kaip iki kitų metų spalio 1 dienos teikiamas Vyriausybei, kuri, pritarusi ataskaitų rinkiniui, teikia jį Seimui ne vėliau kaip iki spalio 10 dienos⁶.

Rezervinio (stabilizavimo) fondo tikslas iki 2016 metų – kaupti ir naudoti lėšas fondo nuostatuose⁷ nurodytiems tikslams: finansuoti pensijų sistemos reformą; sukaupti ir atkurti Lietuvos valstybės rezervo pinigines lėšas; fondo valdymo išlaidoms; vykdyti (grąžintinai) valstybės turtinius įsipareigojimus, susijusius su valstybės skola. Nuo 2016 metų pasikeitus teisės aktams⁸, fondo lėšos gali būti naudojamos tik esant dideliame ekonomikos nuosmukiui⁹ ir valstybės turtiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola ir ES politikos įgyvendinimu, vykdyti (grąžintinai).

Laikinais laisvos fondo lėšos finansų ministro nustatyta tvarka¹⁰ investuojamos į Vyriausybės, užsienio valstybių vyriausybių išleistus arba garantuotus skolos ir Lietuvos banko arba užsienio centrinių bankų bei tarptautinių finansinių organizacijų išleistus skolos vertybinius popierius. Šios lėšos gali būti laikomos kaip terminuotieji indėliai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl finansinių ataskaitų rinkinio, fondo biudžeto vykdymo ataskaitų duomenų pareiškama teikiamoje valstybinio audito išvadoje.

¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais), 2 str. 19 d. ir 22 d. 11 p.

² Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 (su pakeitimais ir papildymais) patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 4 ir 9 p. (pagal redakciją, galiojusią iki 2016-01-01).

³ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais), 4 str. 3 d.

⁴ Ten pat, 19 str. 1 ir 2 d., 21 str. 1 d.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014-12-16 įsakymas Nr. 1K-461 „Dėl Išteklių fondų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais), 32 str. 6, 9 d.

⁷ Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimu Nr. IX-912 (su pakeitimais ir papildymais) patvirtinti Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatai, 10 p. (pagal redakciją galiojusią iki 2016-01-01).

⁸ Lietuvos Respublikos Seimo 2002-05-30 nutarimas Nr. IX-912 „Dėl Rezervinio (stabilizavimo) fondo nuostatų patvirtinimo“ (2015-11-17 nutarimo Nr. XII-2020 redakcija) ir Lietuvos Respublikos valstybės išdo įstatymas (2015-11-17 įstatymo Nr. XII-2019 redakcija), 101 str.

⁹ Fondo tikslas – kaupti valstybės piniginius išteklius, reikalingus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto išlaidoms finansuoti Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka nustačius išskirtines aplinkybes ir jas paskelbus įstatymų nustatyta tvarka.

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-02-28 įsakyму Nr. 49 patvirtintos Laikinais laisvų valstybės piniginių išteklių investavimo taisyklės.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus¹¹, Tarptautinius audito standartus¹² ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus¹³, siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o fondo lėšos valdomos, naudojamos ir jomis disponuojama teisėtai. Audito įrodymai gauti taikant patikrinimo ir paklausimo audito procedūras. Audito metu buvo atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas. Patikrinome visas 2015 metų ūkines operacijas ir sudarytus lėšų investavimo sandorius.

Dėl fondo 2015 metų finansinių ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2015 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenis. Šį rinkinį sudarė finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų ir grynojo turto pokyčių ataskaitos bei finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2015 m. gruodžio 31 d. duomenis.

Rezervinio (stabilizavimo) fondo turto bei atitinkamai finansavimo sumų ir grynojo turto likutis, kaip nurodyta finansinės būklės ataskaitoje, 2015 metų pradžioje buvo iš viso 62 437,9 tūkst. Eur, pabaigoje – 62 921,3 tūkst. Eur.

Dėl fondo 2015 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Audito metu vertinome Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2015 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis. Šį rinkinį sudarė lėšų sąmatos vykdymo 2015 m. gruodžio 31 d. ataskaita ir jos aiškinamasis raštas.

Lėšų likutis 2015 metų pradžioje buvo 62 412,9 tūkst. Eur, pabaigoje – 62 920,2 tūkst. Eur.

Dėl fondo lėšų valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo

Vertinome 2015 metų Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jomis teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams: patikrinome fondo lėšų naudojimą pagal fondo nuostatus ir 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu¹⁴ patvirtintą sąmatą.

Rezervinis (stabilizavimo) fondas 2015 metais gavo 534,6 tūkst. Eur įplaukų: 534,2 tūkst. Eur gautos lėšos iš Privatizavimo fondo ir 0,4 tūkst. Eur palūkanos.

Seimas 2015 metams šio fondo išlaidų neplanavo¹⁵, tačiau fondas jų turėjo: 27,2 tūkst. Eur neigiamų palūkanų Lietuvos bankui ir 0,2 tūkst. Eur už vertybinių popierių saugojimą.

Valstybės turiniams įsipareigojimams, susijusiems su valstybės skola (grąžintinai), buvo suplanuota ir panaudota 57 924,0 tūkst. Eur fondo lėšų. Jos į fondą grąžintos tais pačiais 2015 metais.

¹¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“.

¹² Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

¹³ Finansinio audito (1000–1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000, 4200 TAAIS) standartai (<http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>).

¹⁴ Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2014-12-11 Nr. XII-1408, 17 str., 10 priedas.

¹⁵ Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2014-12-11 Nr. XII-1408, 10 priedas.

AUDITO REZULTATAI

1. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS TEISINGAS, TAČIAU AR ATSKIRAS JIS REIKALINGAS?

Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2015 metų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų iškraipymų nenustatėme.

Fondo finansinių ataskaitų rinkinyje yra nurodytos fondo lėšos (turtas) ir jį atitinkančios finansavimo sumos bei grynasis turtas (perviršis iš palūkanų pajamų ir deficitas iš palūkanų sąnaudų). Fondas savo esme – tai sukauptų rezervui lėšų sąskaita Lietuvos banke, kurią kaip ir kitas valstybės biudžeto lėšų sąskaitas, vadovaudamasis Valstybės išdo įstatymu, valdo Finansų ministerijos Išdo departamentas. Atsižvelgdami į tai manome, kad reikalavimas¹⁶ sudaryti atskirą finansinių ataskaitų rinkinį sąskaitai, kurioje kaupiamos valstybės lėšos sunkmečiui, yra perteklinis. Siekiant supaprastinti buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės procesą, fondo duomenys galėtų būti atskleidžiami valstybės išdo finansinių ataskaitų rinkinyje, kuris vėliau yra konsoliduojamas į valstybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį. Seimas informaciją apie valstybės sukauptas ir panaudotas lėšas Rezerviniame (stabilizavimo) fonde (t. y. atskiroje sąskaitoje) gautų kartu su Valstybės kontrolės audituotu valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkiniu.

Be to, pažymėtina, kad ir Rezervinio (stabilizavimo) fondo lėšų sąmata kiekvienais metais tvirtinama kartu su valstybės biudžetu, t. y. atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu. Todėl logiškai pagrįstas, paprastesnis ir leidžiantis sumažinti administracinę našą būtų šio fondo duomenų atskleidimas valstybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinyje.

Siekiant apskaitos procesų supaprastinimo, manome, kad Finansų ministerija, kaip finansinės atskaitomybės politiką formuojanti institucija, turėtų išanalizuoti Rezervinio (stabilizavimo) fondo finansinės atskaitomybės rengimo teisinę aplinką, įvertinti šio fondo, kaip viešojo sektoriaus subjekto, atskirų finansinių ataskaitų sudarymo būtinybę ir poreikį bei siūlyti priimti sprendimus įstatymų leidėjui.

¹⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su pakeitimais ir papildymais), 32 str.

2. FONDO BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITOS TEISINGOS, LĖŠOS VALDYTOS, NAUDOTOS IR DISPONUOTA JOMIS TEISĖTAI

Rezervinio (stabilizavimo) fondo 2015 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo neatitikimų ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jomis teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pažeidimų nenustatėme.

Valstybės kontrolierius

Arūnas Dulkys

Auditas atliktas, vykdant pavedimus: 2015-10-01 Nr. P-60-5, 2016-09-20 Nr. P-60-5-2.

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:

Marijona Brazionienė (audito grupės vadovė)

Nijolė Norušaitienė (nuo 2016-09-20 audito grupės vadovė)